

På spissen

Journal, 22.10.2007

56 år gammel mann som kommer gående til undersøkelsen i god allmenntilstand. Forklarer seg greit. Blodtrykk: 155/90. Puls 65 og regelmessig.

Lege, Rikshospitalet

Det er natt, stillheten dunker i ørene og jeg sitter i en lenestol. Jeg har forsøkt å holde meg i gang ved stadig å lese eller gjøre noe annet, men pillene sløver hodet og kreftens skikkelse kaster lange skygger inn i stuen. På morgenvisten dører jeg av. Jeg våkner forvirret i lenestolen av at telefonen ringer. En dempet damestemme forteller at jeg skal møte til undersøkelse på øre-, nese-, halsavdelingen på Rikshospitalet den 22. oktober klokken 11.00. En uke fra nå.

Som lokalboer var jeg privilegert som kunne ta blåtrikken opp til Rikshospitalet, som ligger i bakkene på det som en gang var jordene ved siden av gamle Gaustad asyl, på oversiden av Ring 3. Veien føltes merkelig velkjent og normal, som om jeg skulle dit for å gå en tur til Sognsvann. Bare klumpen i magen og brannen i halsen minnet meg på hvorfor jeg var på vei. Sykehuset ligger som en

mursteinsborg ved endeholdeplassen. Det er bare å følge gangveien inn i borggården og gå inn døren til venstre.

Jeg ble stående et øyeblikk i resepsjonen og oppdaget at jeg befant meg i en korridor av hvite steinflater og glass. Stedet fikk meg først til å tenke på et moderne handlesenter, et hvitkalket Galleri Oslo. Men det var noe ved atmosfæren, de bildeløse hvite veggene, menneskenes alvorlige uttrykk og de hvite frakkeskjøtene som flagret forbi, som pekte mot noe annet. Jeg løftet blikket og fulgte det høye, lyse rommet til det endte i en ark av glass, og skjønte at jeg befant meg i en medisinsk katedral. Jeg måtte myse for å se om de hvite englene svedde der oppe.

Rikshospitalet er selve sentralen for det norske helsevesenet, her skal vi alle sorteres for den videre reisen. Herfra er det bare to utganger: Frelse eller fortapelse. Den potensielt friske returneres ut gjennom slusen til borggården, den dødssyke blir sendt på en reise til korridorens slutt. Ingen skilt fortalte meg hvor jeg skulle ende. Jeg fulgte strømmen innover glassgaten.

Et par kvartaler videre fant jeg riktig skilt, merket «ØNH» for «Øre, nese, hals». En pil pekte inn i en lavere korridor til venstre, og etter å ha sluppet forbi registreringsdisken, fant jeg endelig venteværelset, og meg selv blant andre pasienter. Selv om det kalles værelse, lignet det mer en tarm av en endekorridor. Det var møblert som en gammeldags togkupé hvor pasientene satt på rad langs veggene på begge sider. Øynene mine fant bare én ledig plass, og den var midt i rekken. Jeg ble stående noen sekunder og nøle før jeg gikk frem og presset meg ned i setet, la hendene i fanget og stirret ut i ingenmannslandet mellom oss.

På venteværelset satt vi trangt, nesten kne mot kne, gamle og unge, kvinner og menn. Noen stirret bare ut i lufta, andre snakket lavt med følgesvennen, andre igjen bladde distré, nesten mekanisk, i et gammelt ukeblad. Alle lyttet for å høre når deres eget navn

skulle bli ropt opp. Fra å være den ensomme kreftvandrer, var jeg nå omgitt av pasienter i alle aldre. Noen så helt friske ut, mens andre hadde bandasjer på nese eller kinn, og to hadde tydelige og ferske arr på halsen. Jeg så barn med kulerunde blikk, en tenåring som tastet på mobilen, en kvinne som klemte og klemte hånden til sin sammensunkne mann.

Alles blikk ble rettet mot korridoren hver gang sykepleierne kom ut: Gundersen! Holst! Jensen! Blansen! Blansen? Det lignet navnet mitt! Jeg spratt opp og la så vidt merke til et smil i et sykepleieransikt før jeg småløp etter en hvitkledd rygg gjennom korridorene. Idet hun la hånden på dørklinken, stanset hun.

– Patologen er her bare en times tid, så det haster med å få tatt prøven, sa hun andpustent.

Jeg ble sugd inn i et lite rom tettpakket av folk. I tillegg til sykepleieren var det to yngre menn og to litt mer voksne kvinner i hvite frakker. Det var som om flokken delte seg og dannet en korridor hvor jeg skulle gå da jeg kom inn. Et øyeblikk ble jeg stående og svaie i rommet, før den ene legen pekte på en stol der jeg skulle sette meg ned. Mens legen gjorde sine observasjoner, lot jeg meg forundre over at legene i rommet var på alder med mine egne barn. Jeg innså da at det ikke er jeg som blir eldre, men omgivelsene som blir stadig yngre. En av de unge legene gjorde et vink mot en stol og ba meg om å ta plass. Så brøt helvete løs. Legen snakket fort mens han og en assistent ordnet med apparatene.

– Vi har mistanke om at du har spredning av kreft til lymfeknutene på halsen. Nå skal vi ta en såkalt biopsi for å få celleprøver. Til det skal vi bruke en ultralydskanner, forklarte han og begynte å fikle med knappene på en boks ved siden av.

Jeg trakk pusten og spente meg, innstilt på å samarbeide til siste trevl. Skanneren føltes kjølig og klissete der han gned den rundt på halsen i roterende bevegelser, helt til han stanset brått. I sideblikket